

PROGRAM VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

JAVNI RAZPIS ZA ZBIRANJE PREDLOGOV 2008–2010

POSODOBLJENA RAZLIČICA ZA LETO 2010 – STRATEŠKE PREDNOSTNE NALOGE

VSEBINA

UVOD	3
1. Kako uporabljati ta dokument	3
2. Splošno ozadje.....	4
3. Splošni in posebni cilji programa Vseživljenjsko učenje.....	5
4. Skupni pogoji za programe	6
POGLAVJE 1 – SEKTORSKI PROGRAMI.....	7
1. Comenius – šolsko izobraževanje	7
1.1. Mobilnost in partnerstva.....	9
1.2. Večstranski projekti.....	9
1.2.1. Prednostna naloga 1: razvoj pristopov k poučevanju in učenju, ki pri vseh učencih spodbujajo usvajanje „medpredmetnih“ kompetenc	9
1.2.2. Prednostna naloga 2: izboljšanje bralne pismenosti in drugih temeljnih spretnosti	9
1.2.3. Prednostna naloga 3: učenje jezikov in jezikovna različnost	10
1.2.4. Prednostna naloga 4: razvoj digitalnih učnih okolij za usvajanje ključnih kompetenc ..	10
1.2.5. Prednostna naloga 5: zmanjševanje zgodnjega opuščanja šolanja	10
1.2.6. Prednostna naloga 6: razvoj in vodenje šol	10
1.3. Mreže.....	11
1.3.1. Prednostna naloga 1: razvoj kakovostnega izobraževanja in varstva v zgodnjem otroštvu 11	
1.3.2. Prednostna naloga 2: vodenje šol	11
1.3.3. Prednostna naloga 3: podpora podjetništvu in povezavam z delovnim okoljem.....	11
1.3.4. Prednostna naloga 4: razvoj digitalnih učnih okolij za usvajanje ključnih kompetenc ..	12
1.3.5. Prednostna naloga 5: doseganje večje privlačnosti izobraževanja na področju naravoslovja in tehnike.....	12
1.3.6. Prednostna naloga 6: razvoj izobraževanja za osebe s posebnimi potrebami, tako da bodo vključeni vsi mladi, zlasti invalidi	12
1.3.7. Prednostna naloga 7: zgodnje opuščanje šolanja.....	12
2. Erasmus – visokošolsko izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem na višji ravni	14
2.1. Mobilnost	16
2.2. Večstranski projekti.....	16
2.2.1. Projekti razvoja študijskih programov.....	17
2.2.2. Projekti, osredotočeni na spodbujanje sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji.....	17
2.2.3. Projekti za podporo agende za posodobitev visokošolskih zavodov	17
2.2.4. Projekti virtualnih univerzitetnih središč.....	18
2.3. Mreže.....	18
2.3.1. Akademske mreže	19
2.3.2. Strukturne mreže	19
3. Leonardo da Vinci – osnovno in nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje (PIU).....	20
3.1. Mobilnost in partnerstva.....	21

3.2.	Večstranski projekti.....	22
3.2.1.	Prednostna naloga 1: preglednost in priznavanje sposobnosti in kvalifikacij	22
3.2.2.	Prednostna naloga 2: razvijanje kakovosti in privlačnosti sistemov in praks PIU	23
3.2.3.	Prednostna naloga 3: razvijanje poklicnih spretnosti glede na potrebe trga dela – nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta.....	23
3.2.4.	Prednostna naloga 4: razvijanje spretnosti in sposobnosti učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev v PIU	24
3.3.	Mreže.....	24
3.3.1.	Mreže ECVET	24
3.3.2.	Mreže zainteresiranih strani.....	25
4.	Grundtvig – izobraževanje odraslih in druge izobraževalne poti.....	26
4.1.	Mobilnost in partnerstva.....	27
4.2.	Večstranski projekti.....	27
4.2.1.	Prednostna naloga 1: ključne kompetence.....	28
4.2.2.	Prednostna naloga 2: izboljševanje kakovosti izobraževanja odraslih	28
4.2.3.	Prednostna naloga 3: izboljšanje privlačnosti in dostopa do izobraževanja odraslih	28
4.2.4.	Prednostna naloga 4: izboljšanje validacije neformalnega in priložnostnega učenja	29
4.2.5.	Prednostna naloga 5: spodbujanje učenja odraslih za marginalizirane in zapostavljene državljane in priseljence	29
4.2.6.	Prednostna naloga 6: poučevanje in učenje v poznejšem življenjskem obdobju, medgeneracijsko in družinsko učenje.....	29
4.3.	Mreže.....	30
4.3.1.	Prednostna naloga 1: učenje jezikov v izobraževanju odraslih	30
4.3.2.	Prednostna naloga 2: akademsko mrežno povezovanje v izobraževanju odraslih	30
4.3.3.	Prednostna naloga 3: mrežno povezovanje zainteresiranih strani v izobraževanju odraslih	30
4.3.4.	Prednostna naloga 4: validacija in potrjevanje	31
POGLAVJE 2 – PREČNI PROGRAM.....		32
1.	Ključna aktivnost 1 – sodelovanje pri politikah in inovacijah	32
1.1	Študijski obiski strokovnjakov za izobraževanje in poklicno usposabljanje ter nosilcev odločanja – (mobilnost)	32
1.2	Študije in primerjalne raziskave	33
2.	Ključna aktivnost 2 – jeziki.....	35
2.1	Večstranski projekti.....	35
2.2	Mreže.....	35
3.	Ključna aktivnost 3 – IKT	37
3.1	Večstranski projekti.....	37
3.2	Mreže.....	38
4.	Ključna aktivnost 4 – razširjanje in uporaba rezultatov	40
POGLAVJE 3 – PROGRAM JEAN MONNET		41
Aktivnosti poučevanja, raziskovanja in refleksije v okviru programa Jean Monnet		41

UVOD

1. KAKO UPORABLJATI TA DOKUMENT

Ta dokument vsebuje posodobljeno različico prednostnih nalog za javni razpis za zbiranje predlogov 2008–2010 v okviru programa Skupnosti Vseživljenjsko učenje (program VŽU). Določa prednostne teme, na podlagi katerih se sprejemajo prijave v okviru različnih ukrepov programa. Razpis 2008–2010, ki sicer ostaja v glavnem nespremenjen, je bil nekoliko prilagojen, tako da prikazuje novosti v prednostnih usmeritvah politike.

Prednostne usmeritve v tem dokumentu odražajo vprašanja, ki so osrednjega pomena za razvoj politike na evropski ravni na področju izobraževanja in usposabljanja. Da bi bili predlogi sprejeti, morajo praviloma obravnavati te prednostne usmeritve.

Javni razpis je treba brati v povezavi z naslednjimi dokumenti:

- Sklepom Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi akcijskega programa na področju vseživljenjskega učenja (2007–2013)¹;
- Vodnikom po programu vseživljenjskega učenja, ki vključuje opis ukrepov ter finančno in upravno ureditev².

¹ Sklep št. 1720/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006 o uvedbi akcijskega programa na področju vseživljenjskega učenja in Sklep št. 1357/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o spremembi Sklepa št. 1720/2006/ES.

² http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm.

2. SPLOŠNO OZADJE

Glavna prednostna naloga programa Vseživljenjsko učenje (programa VŽU) je povečanje prispevkov izobraževanja in usposabljanja za doseganje lizbonskega cilja oblikovanja EU kot najbolj konkurenčnega gospodarstva, ki temelji na znanju, s trajnostnim razvojem, več in boljšimi delovnimi mesti in večjo socialno kohezijo.

Konkretnije pa program Vseživljenjsko učenje podpira izvajanje evropske politike v izobraževanju in usposabljanju, določene v delovnem programu Izobraževanje in usposabljanje 2010³ ter novem strateškem okviru za evropsko sodelovanje do leta 2020. Države članice si z odprto metodo koordinacije prizadevajo uresničiti vseživljenjsko učenje in mobilnost, izboljšati kakovost in učinkovitost izobraževanja in usposabljanja, spodbujati pravičnost, socialno kohezijo in aktivno državljanstvo ter povečati ustvarjalnost in inovativnost na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja v Evropi⁴.

V skladu s tem so za ta razpis zelo pomembne naslednje najnovejše pobude:

- sporočilo „Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta“ zaradi predvidevanja in usklajevanja prihodnjih potreb po znanjih in spretnostih⁵;
- sodelovanje med univerzami in podjetji, obrazloženo v sporočilu Komisije Novo partnerstvo za posodobitev univerz: forum EU za dialog med univerzami in podjetji⁶;
- dejavnosti za povečanje mobilnosti državljanov ter prizadevanja za zagotavljanje preglednosti v sistemih izobraževanja in usposabljanja v Evropi in izboljšanje priznavanja učnih obdobj v tujini⁷.

Cel sklop referenčnih političnih dokumentov o teh temah je objavljen na spletišču DG EAC⁸.

Posamezna politična ozadja za šolsko izobraževanje, visoko šolstvo, poklicno usposabljanje in učenje odraslih so prikazana v poglavjih o sektorskih programih.

³ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc28_en.htm.

⁴ Sklepi Sveta o posodobljenem strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju („ET 2020“), http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/107622.pdf.

⁵ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1122_en.htm.

⁶ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1124_en.htm.

⁷ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1292_en.htm.

⁸ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc36_en.htm.

3. SPLOŠNI IN POSEBNI CILJI PROGRAMA VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Splošni in posebni cilji programa Vseživljenjsko učenje so v celoti določeni v členu 1 sklepa o programu in so v nadaljevanju ponovno navedeni kot informacija. Po potrebi se uporabljajo za vse dele programa, dopolnjujejo pa jih posebni in operativni cilji za posamezne podprograme, ki so ponovno navedeni v ustreznih poglavjih tega razpisa za zbiranje predlogov.

Splošni cilj programa iz člena 1.2 sklepa o programu je z vseživljenjskim učenjem prispevati k razvoju Evropske unije kot družbe z vrhunskim znanjem, trajnostnim gospodarskim razvojem, več in bolj kakovostnimi delovnimi mesti in večjo socialno kohezijo ob zagotavljanju dobrega varstva okolja za prihodnje generacije. Zlasti si prizadeva pospeševati izmenjave, sodelovanje in mobilnost med sistemi izobraževanja in usposabljanja v Evropski uniji, tako da bodo ti postali svetovna referenca za kakovost.

Posebni cilji iz člena 1.3 sklepa o programu so:

- (a) prispevati k razvoju kakovostnega vseživljenjskega učenja in spodbujati visoke dosežke, inovacije ter evropsko razsežnost v sistemih in praksi na tem področju;
- (b) podpirati uresničitev evropskega prostora za vseživljenjsko učenje;
- (c) pomagati izboljšati kakovost, privlačnost in dostopnost priložnosti za vseživljenjsko učenje, ki so na voljo v državah članicah;
- (d) okrepiti prispevek vseživljenjskega učenja k socialni koheziji, aktivnemu državljanstvu, medkulturnemu dialogu, enakopravnosti med spoloma in osebni izpolnitvi;
- (e) pomagati spodbujati ustvarjalnost, konkurenčnost, zaposljivost in razvoj podjetniškega duha;
- (f) prispevati k povečanemu sodelovanju ljudi vseh starosti v vseživljenjskem učenju, vključno z osebami s posebnimi potrebami in prikrajšanimi skupinami, ne glede na družbeno-gospodarsko okolje, iz katerega izhajajo;
- (g) pospeševati učenje jezikov in jezikovno različnost;
- (h) podpirati razvijanje inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT;
- (i) okrepiti vlogo vseživljenjskega učenja pri ustvarjanju občutka evropskega državljanstva, ki temelji na razumevanju in spoštovanju človekovih pravic in demokracije, ter spodbujanje strpnosti in spoštovanja do drugih narodov in kultur;
- (j) spodbujati sodelovanje pri zagotavljanju kakovosti v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja v Evropi;
- (k) spodbujati najboljšo uporabo rezultatov, inovativnih izdelkov in postopkov ter izmenjavati dobro prakso na področjih, ki jih zajema program Vseživljenjsko učenje, da bi izboljšali kakovost izobraževanja in usposabljanja.

4. SKUPNI POGOJI ZA PROGRAME

V skladu s členom 14(2) sklepa o uvedbi programa VŽU lahko v večstranskih projektih in mrežah v okviru programov Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci in Grundtvig ter ključnih aktivnostih prečnega programa sodelujejo tudi partnerji iz tretjih držav, ki ne sodelujejo v programu Vseživljenjsko učenje na podlagi člena 7 tega sklepa. Podrobnosti o posameznih ukrepih in načinih sodelovanja si, prosimo, pogledajte v Vodniku programa vseživljenjskega učenja.

Spremljevalne ukrepe podpirajo vsi sektorski programi in ključna aktivnost 2 (Jeziki).

V vseh programih se posveča vse več pozornosti sistematičnemu razširjanju in uporabi rezultatov na projektni in programski ravni ter ravni politik. Zato morajo vsi predlogi projektov vključevati jasen načrt za razširjanje in uporabo rezultatov.

Komisija bo obravnavala predloge za sofinanciranje novih delovnih programov za mreže, financirane v prejšnjih letih, glede na dokazano uspešnost teh mrež in dodano vrednost novih predlogov.

POGLAVJE 1 – SEKTORSKI PROGRAMI

1. COMENIUS – ŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

Uvod: politika kot okvir

Svet za izobraževanje se je novembra 2008 dogovoril za okrepitev evropskega sodelovanja pri politikah šolskega izobraževanja⁹. Cilj je zagotoviti vsem mladim kakovostno izobraževanje, ki jih bo usposobilo za to, da bodo zavzeli svoje mesto v globaliziranih družbah in hitro se spreminjajočem svetu dela, ter jim pomagalo popolnoma razviti njihove zmožnosti, vključno z inovativnostjo, ustvarjalnostjo in pripravljenostjo na aktivno državljanstvo.

Sodelovanje temelji na skupnem delu v programu Izobraževanje in usposabljanje 2010¹⁰ ter zlasti delu na področju ključnih kompetenc¹¹, izobraževanja učiteljev¹² in pravičnosti¹³. Upošteva stališče Evropskega sveta iz marca 2008, ki poziva države članice, naj zmanjšajo število mladih, ki ne znajo dobro brati in ki zgodaj opuščajo šolanje, izboljšajo dosežke udeležencev izobraževanja iz migrantskih in prikrajšanih družin ter povečajo ustvarjalnost in inovativnost v izobraževanju¹⁴.

Pomembna je tudi okrepitev sodelovanja pri šolskih politikah, saj napredek pri doseganju meril uspešnosti¹⁵ v zvezi s šolskim izobraževanjem ni bil zadovoljiv. Bralna pismenost se namreč ni izboljšala, položaj na področju zgodnjega opuščanja šolanja in dokončanja srednješolskega izobraževanja pa se še vedno prepočasi izboljšuje. Čeprav je bilo doseženo ciljno število študentov v matematiki, naravoslovju in tehniki, so študentke na teh področjih še vedno v manjšini, skupno število študentov pa se – če ne upoštevamo študija računalništva – zmanjšuje.

⁹ Sklepi Sveta „Pripraviti mlade na 21. stoletje: agenda za evropsko sodelovanje v šolstvu, 2905. zasedanje Sveta za izobraževanje, mladino in kulturo v Bruslju 21. novembra 2008,

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/educ/104238.pdf.

¹⁰ http://ec.europa.eu/education/index_en.htm.

¹¹ Priporočilo št. 2006/962/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, UL L 394/10, 30.12.2006, http://ec.europa.eu/education/school-education/doc830_en.htm.

¹² Sklepi Sveta in predstavnikov držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta dne 15. novembra 2007, o izboljšanju kakovosti izobraževanja učiteljev (2007/C 300/07), november 2007, http://ec.europa.eu/education/school-education/doc832_en.htm.

¹³ Učinkovitost in pravičnost v evropskih sistemih izobraževanja in usposabljanja. Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu, COM(2006) 481 konč., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0481:FIN:EN:PDF>.

¹⁴ Sklepi Sveta 13.–14. marec 2008 – sklepi predsedstva, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/99410.pdf.

¹⁵ Sklepi Sveta iz maja 2003 o referenčnih ravneh evropskega povprečnega učinka pri izobraževanju in usposabljanju (merila uspešnosti) in letno poročilo o napredku 2008, na voljo med novicami („News“) na http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc34_en.htm.

Gledano v celoti tak razvoj politike in izzivi zahtevajo okrepljeno evropsko sodelovanje, da

A. se *vsem* učencem in dijakom zagotovijo ključne kompetence za vseživljenjsko učenje, določene v priporočilu iz leta 2006:

1. sporazumevanje v maternem jeziku;
2. sporazumevanje v tujih jezikih;
3. matematična usposobljenost ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji;
4. digitalna pismenost;
5. učenje učenja;
6. socialne in državljanske kompetence;
7. samoiniciativnost in podjetnost;
8. kulturna zavest in izražanje.

To pomeni, da ni dovolj zagotoviti, da bodo vsi učenci in dijaki usvojili vse ključne kompetence, in sicer predmetne ali medpredmetne, ampak je treba uporabljati tudi tehnike ocenjevanja, ki podpirajo posamezniku prilagojeno učenje;

B. se zagotovi kakovostno učenje za *vse* udeležence, kar pomeni splošno predšolsko vzgojo, izboljšanje pravičnosti šolskih sistemov; zmanjševanje zgodnjega opuščanja šolanja in izboljšanje podpore posameznikom s posebnimi potrebami v šolah, namenjenih večini;

C. se bo še naprej izboljševala kakovost učiteljev in drugih šolskih delavcev. Zato je treba zagotoviti več kakovosti in večjo kakovost izobraževanja učiteljev ves čas med njihovo zaposlitvijo, učinkovitejše zaposlovanje učiteljev in pomoč vodstvenim delavcem šol pri izboljševanju učenja.

Komisija je leta 2008 organizirala posvetovanje¹⁶ o tem, kako bi lahko v šolskih politikah bolje obravnavali izzive, ki so posledica priseljevanja in mobilnosti v EU. Rezultati tega posvetovanja bodo pripomogli k opredelitvi bolj ciljno usmerjenih politik za zagotavljanje pravičnih izidov za vse udeležence učenja. Komisija bo poročilo o posvetovanju objavila jeseni 2009.

Uvod: posebni in operativni cilji programa Comenius

Posebni cilji programa Comenius iz člena 17.1 sklepa o programu VŽU so:

- (a) širjenje znanja in razumevanja raznolikosti evropskih kultur in jezikov ter njenega pomena med mladimi in izobraževalnim osebjem;
- (b) pomoč mladim pri pridobivanju temeljnih življenjskih spretnosti in sposobnosti, ki so potrebne za njihov osebni razvoj, za prihodnje zaposlovanje in za aktivno evropsko državljanstvo;

Operativni cilji programa Comenius iz člena 17.2 sklepa o programu so:

- (a) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega mobilnosti učencev in dijakov ter izobraževalnih delavcev v različnih državah članicah;

¹⁶ Zelena knjiga „Migracije in mobilnost: izzivi in priložnosti za izobraževalne sisteme v EU“. Posvetovanje je bilo zaključeno 31. decembra 2008. http://ec.europa.eu/education/news/news490_en.htm.

- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega partnerstev med šolami v različnih državah članicah, tako da bi bilo med trajanjem programa v skupne izobraževalne dejavnosti vključenih vsaj 3 milijone učencev in dijakov;
- (c) spodbujanje učenja živih tujih jezikov;
- (d) podpiranje razvijanja inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT;
- (e) povečanje kakovosti in evropske razsežnosti usposabljanja učiteljev;
- (f) podpora izboljšanju pedagoških pristopov in upravljanja šol.

Prednostne naloge za ukrepe programa Comenius

Posamezne prednostne naloge v nadaljevanju odražajo prej omenjen razvoj politike in področja za tesnejše sodelovanje pri politikah.

1.1. Mobilnost in partnerstva

Za te ukrepe ne obstaja nobena posebna tematska prednostna naloga.

1.2. Večstranski projekti

Večstranski projekti Comenius vključujejo razvoj gradiv, metodologije in druge pomoči za razvoj ali prenos inovacij. Njihov cilj je izboljšanje izobraževanja in stalnega strokovnega razvoja šolskih delavcev. Prednost bodo imele naslednje teme:

1.2.1. Prednostna naloga 1: razvoj pristopov k poučevanju in učenju, ki pri vseh učencih spodbujajo usvajanje „medpredmetnih“ kompetenc

Od osnovnega izobraževanja se vedno pogosteje zahteva, da učencem zagotovi ključne „medpredmetne“ kompetence (glej ključne kompetence od 4 do 8), ki jih ni mogoče uvrstiti v en sam „predmet“ in je zato zanje potreben usklajen pristop večjega števila šolskih delavcev. Posebej je treba izboljšati motivacijo učencev za učenje in njihovo sposobnost za učenje učenja.

Projekti se morajo osredotočati na razvijanje, preskušanje in izvajanje predmetov, uporabo učnih gradiv in metod ter inovativnih strategij (npr. skupinsko učenje), namenjenih:

- povečanju motivacije učencev in zagotovitvi privlačnejšega učenja, zlasti za priseljence in tiste, ki so družbeno in gospodarsko prikrajšani;
- okrepitvi pridobivanja učnih spretnosti učencev;
okrepitvi povezav med šolskim izobraževanjem in delovnim okoljem in/ali civilno družbo;
- okrepitvi medkulturnega izobraževanja in njegovega prispevka k vključevanju v družbo.

1.2.2. Prednostna naloga 2: izboljšanje bralne pismenosti in drugih temeljnih spretnosti

Bralna pismenost med šolarji v EU se ne izboljšuje in v nekaterih primerih celo upada. Narava pismenosti se spreminja zaradi, na primer, novih medijev. Zlasti je treba obravnavati razliko med dečki in deklicami pri obvladovanju temeljnih spretnosti in v mnogih primerih

okrepiti temeljne spretnosti migrantov (vključno z znanjem jezika države gostiteljice) ter družbeno in gospodarsko prikrajšanih posameznikov.

Projekti se morajo osredotočati na razvijanje, preskušanje in izvajanje predmetov, uporabo gradiv, novih pedagoških metod in strategij, namenjenih izboljševanju poučevanja in učenja temeljnih spretnosti.

1.2.3. Prednostna naloga 3: učenje jezikov in jezikovna različnost

Projekti se morajo zlasti osredotočati na razvijanje, preskušanje in izvajanje učnih načrtov, predmetov ali uporabo gradiv, metodologije in pedagoških strategij na področjih, kot so:

- zgodnje učenje jezikov;
- razvijanje in širjenje orodij za poučevanje in učenje tujih jezikov, ki se bolj poredko uporabljajo in poučujejo;
- poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku (CLIL) ter
- preverjanje jezikovnega znanja.

1.2.4. Prednostna naloga 4: razvoj digitalnih učnih okolij za usvajanje ključnih kompetenc

Treba je izboljšati in posodobiti spretnosti in znanje učiteljev, tako da bodo kar najbolj izkoriščali nove možnosti, ki jih ponujajo informacijske in komunikacijske tehnologije za podporo učenju in poučevanju ter razvoju kompetenc skozi vse življenje.

Projekti se morajo osredotočati na razvoj, preverjanje in uporabo gradiv, predmetov in novih pedagoških metod, namenjenih pomoči učiteljem pri učinkoviti uporabi informacijskih in komunikacijskih tehnologij kot podpore učenju ter izboljšanju uporabe kakovostnih digitalnih vsebin pri pouku v šolah.

1.2.5. Prednostna naloga 5: zmanjševanje zgodnjega opuščanja šolanja

Zmanjševanje zgodnjega opuščanja šolanja (osipa) ostaja eden izmed ključnih izzivov za evropske izobraževalne sisteme. Učitelji in drugi šolski delavci morajo biti temeljito usposobljeni za razvoj strategij za posameznike in šole, ki bodo zagotavljale, da bodo vsi učenci in dijaki uspešno zaključili šolanje.

Projekti morajo biti usmerjeni v razvoj pedagoških pristopov, preverjanje in izvajanje strategij in uporabo gradiv, ki bodo učiteljem omogočali, da se aktivno vključijo v preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja.

1.2.6. Prednostna naloga 6: razvoj in vodenje šol

Svet je ugotovil, da bi se morale šole razvijati kot „učeče se skupnosti“, ki med drugim temeljijo na skupni viziji in partnerstvu. Spretnosti vodstvenih šolskih delavcev so postale bistvene za motiviranje učencev in dijakov ter delavcev. V tem kontekstu vodstvo šol vključuje vse člane kolektiva, ki imajo vodstvene naloge.

Projekti se morajo osredotočati na razvoj, preverjanje in izvajanje strategij in praktičnega usposabljanja za vodenje, vključno s spretnostmi, potrebnimi za razvoj šol kot učečih se skupnosti.

1.3. Mreže

Prednost bodo imele naslednje teme:

1.3.1. Prednostna naloga 1: razvoj kakovostnega izobraževanja in varstva v zgodnjem otroštvu

Mreže bi morale zagotavljati forume/platforme za skupni razmislek in evropsko sodelovanje pri opredeljevanju in spodbujanju kakovosti vzgojno-varstvenih storitev za male otroke, še zlasti pri:

- opredeljevanju, izmenjavi in uporabi izkušenj in dobre prakse v vzgoji in varstvu v zgodnjem otroštvu;
- preučevanju ravnovesja med socialnimi in vzgojno-izobraževalnimi vidiki storitev;
- podpiranju zgodnjega učenja jezikov, zlasti za otroke iz migrantskih družin;
- pospeševanju pedagoških pristopov, ki pri otrocih spodbujajo ustvarjalnost že od ranega otroštva;
- opredeljevanju tem za večstranske projekte in drugo sodelovanje na evropski ravni.

1.3.2. Prednostna naloga 2: vodenje šol

Kot v mnogih organizacijah, kjer je vodenje deljeno, morajo vsi delavci na odgovornih položajih imeti vodstvene sposobnosti. Mreže bi morale zagotoviti forume/platforme za skupni razmislek in evropsko sodelovanje pri:

- opredeljevanju in spodbujanju inovativnosti in najboljših praks pri učinkovitem vodenju šol.

1.3.3. Prednostna naloga 3: podpora podjetništvu in povezavam z delovnim okoljem

Mreže bi morale zagotoviti forum/platformo za skupni razmislek in evropsko sodelovanje pri opredeljevanju in spodbujanju inovativnosti in najboljših praks za podjetniško kulturo in vzpostavljanju povezav med šolami in delovnim okoljem. Zajemati morajo:

- opredeljevanje načinov razvijanja samoiniciativnosti in podjetnosti med učenci in dijaki ter učitelji;
- uspešne prehode med osnovnim in nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem, vključno z usmerjanjem in svetovanjem;
- razširjanje in uporabo rezultatov projektov Comenius in drugih dejavnosti na področju „šole in delovno okolje“;
- izmenjavo izkušenj in povezovanje zainteresiranih strani v mreže (strokovnjakov, ustanov itd.) zaradi povečanja prispevka šol k zmanjševanju brezposelnosti mladih.

1.3.4. Prednostna naloga 4: razvoj digitalnih učnih okolij za usvajanje ključnih kompetenc

Mreže bi morale zagotavljati forum/platformo za skupni razmislek in evropsko sodelovanje pri opredeljevanju in spodbujanju inovativnosti in najboljše prakse pri razvijanju/uporabi digitalnega učnega okolja. Osredotočati se morajo na:

- opredeljevanje novih metod in novih pristopov k poučevanju in učenju z IKT;
- pospeševanje digitalne izobraževalne vsebine v zvezi s ključnimi kompetencami in spodbujanje učiteljev k ustvarjalni uporabi digitalne tehnologije in virov;
- zbiranje, potrjevanje in razširjanje digitalne vsebine ter njeno vključevanje v delo izobraževalnih zavodov in/ali nacionalnih in regionalnih izobraževalnih sistemov;
- zagotavljanje storitev in svetovanja v zvezi z avtorskimi pravicami, licenciranjem, zagotavljanjem kakovosti, javno-zasebnimi partnerstvi in večjezičnostjo.

1.3.5. Prednostna naloga 5: doseganje večje privlačnosti izobraževanja na področju naravoslovja in tehnike

Mreže bi morale zagotavljati forum/platformo za skupni razmislek in evropsko sodelovanje pri opredeljevanju in spodbujanju inovativnosti in najboljše prakse v zvezi s privlačnostjo izobraževanja na področju naravoslovja in tehnike. Osredotočati se morajo na:

- doseganje večje privlačnosti naravoslovnih in tehničnih študijev za študente;
- razvijanje in zagotavljanje informacij o prihodnjih naravoslovnih in tehničnih študijih ali poklicih;
- zmanjševanje razlik po spolu v izobraževanju in poklicih na področju naravoslovja.

1.3.6. Prednostna naloga 6: razvoj izobraževanja za osebe s posebnimi potrebami, tako da bodo vključeni vsi mladi, zlasti invalidi

Mreže bi morale zagotoviti forum/platformo za skupni razmislek in evropsko sodelovanje pri opredeljevanju in spodbujanju inovativnosti in najboljših praks pri razvoju izobraževanja za osebe s posebnimi potrebami za vključevanje vseh posameznikov v družbo.

Osredotočati se morajo na krepitev podpore za učence in dijake s posebnimi potrebami v rednih šolah.

1.3.7. Prednostna naloga 7: zgodnje opuščanje šolanja

Mreže bi morale zagotavljati forum/platformo za skupni razmislek in evropsko sodelovanje pri opredeljevanju in spodbujanju inovativnosti in najboljše prakse pri zmanjševanju zgodnjega opuščanja šolanja. Osredotočati se morajo na:

- zmanjševanje zgodnjega opuščanja šolanja, na primer na šolski, regionalni ali nacionalni ravni;
- različne pristope k boju proti zgodnjemu opuščanju šolanja, na primer na podlagi starosti, spola, posameznikovih razmer itd.;

- usposabljanje učiteljev in drugih šolskih delavcev za zgodnje odkrivanje dejavnikov, ki bi lahko pri učencih in dijakih privedli do zgodnje opustitve šolanja, ter za popravne ukrepe proti zgodnjemu opuščanju šolanja;
- pristope v povezavi z drugimi socialnimi politikami in storitvami za boj proti zgodnjemu opuščanju šolanja;
- izboljšanje vloge učinkovitega usmerjanja pri zmanjševanju zgodnjega opuščanja šolanja;
- neformalno izobraževanje kot sredstvo za izboljšanje posameznikovih dosežkov v šoli.

2. ERASMUS – VISOKOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE, VKLJUČNO S POKLICNIM IZOBRAŽEVANJEM IN USPOSABLJANJEM NA VIŠJI RAVNI

Uvod: politika kot okvir

Cilj politike EU na področju visokošolskega izobraževanja je podpreti reforme sistemov visokošolskega izobraževanja držav članic s povečanjem njihove usklajenosti in odzivnosti na potrebe družbe znanja. Reforme so potrebne zaradi reševanja izzivov globalizacije ter usposabljanja in prekvalifikacije evropske delovne sile. Visokošolskim zavodom morajo omogočiti, da odigrajo svojo vlogo v Evropi znanja in znatno prispevajo k lizbonski strategiji za rast in delovna mesta.

Komisija je v okviru svojih razmišljanj o posodobitvi univerz določila tri glavna področja reform v visokošolskem izobraževanju:

- reforma študijskih programov: sistem treh ciklusov (dodiplomski – magistrski – doktorski), učenje, ki temelji na sposobnostih, prilagodljive učne poti, priznavanje kvalifikacij in usposobljenosti, mobilnost, vse v skladu z bolonjskim procesom;
- reforma upravljanja: avtonomija in odgovornost visokošolskih zavodov, strateška partnerstva, zagotavljanje kakovosti;
- reforma financiranja: različni viri financiranja visokošolskih zavodov, šolnine, štipendije in posojila, pravičnost in dostopnost, ciljno usmerjeno financiranje EU.

Komisija je maja 2006 objavila sporočilo *Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije*¹⁷, ki določa devet ukrepov, potrebnih za uresničevanje agende za posodobitev visokošolskih ustanov na omenjenih treh reformnih področjih: 1) odstranjevanje ovir, povezanih z visokošolskimi ustanovami v Evropi; 2) zagotavljanje dejanske avtonomije in odgovornosti visokošolskih ustanov; 3) zagotavljanje spodbud za strukturirana partnerstva z gospodarstvom; 4) zagotovitev pravega nabora spretnosti in kompetenc za trg dela; 5) zmanjšanje primanjkljaja finančnih sredstev in povečanje učinkovitosti dela na področju izobraževanja in raziskav; 6) okrepitev interdisciplinarnosti in transdisciplinarnosti; 7) aktiviranje znanja s sodelovanjem z družbo; 8) nagrajevanje odličnosti na najvišji ravni; 9) večja vidnost in privlačnost evropskega visokošolskega prostora in evropskega raziskovalnega prostora v svetu. Ta sporočila so bila potrjena s sklepi in resolucijami Sveta, poročilo Komisije Svetu o Resoluciji Sveta z dne 23. novembra 2007 o posodobitvi univerz za pospeševanje konkurenčnosti Evrope v svetovnem gospodarstvu znanja¹⁸ pa vključuje posodobljen prikaz visokošolskih pobud.

Visokošolski zavodi so pozvani k polnemu sodelovanju v trikotniku znanja (izobraževanje, raziskave in inovacije) ter k vključevanju v projekte, ki se osredotočajo na okrepljeno sodelovanje med visokošolskimi zavodi in podjetji, kar je prednostna naloga, poudarjena z ustanovitvijo Evropskega tehnološkega inštituta¹⁹, in zelo pomembna za visokošolsko izobraževanje na splošno. Evropski forum za dialog med univerzami in podjetji, za katerega je

¹⁷ [COM\(2006\)208](#).

¹⁸ http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc/com/680_en.pdf.

¹⁹ <http://eit.europa.eu>.

dala pobudo Komisija, ter z njim povezano sporočilo Komisije²⁰ sta prav tako namenjena krepitvi sodelovanja na tem področju.

Največja pozornost bo še vedno posvečena izvajanju Priporočila o nadaljnjem evropskem sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti iz leta 2006²¹, pa tudi izvajanju evropskega ogrodja kvalifikacij in krepitvi njegove povezave z ogrođjem kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora. Ob ustreznem upoštevanju sklepov EU in ministrskih srečanj v Bologni bosta lizbonska strategija in bolonjski proces še naprej predstavljala okvir za program politike v visokem šolstvu.

Zaradi političnega poudarka, ki se daje krepitvi mobilnosti, je zelena knjiga o spodbujanju učne mobilnosti mladih, objavljena julija 2009, sprožila razpravo o tem, kako povečati možnosti za mobilnost mladih²².

Uvod: posebni in operativni cilji programa Erasmus

Posebni cilji programa Erasmus, določeni v členu 21.1 sklepa o programu, so:

- (a) podpiranje uresničevanja evropskega visokošolskega prostora;
- (b) krepitev prispevka visokošolskega izobraževanja in višjih ravni poklicnega izobraževanja k inovativnim procesom.

Operativni cilji programa Erasmus, določeni v členu 21.2 sklepa o programu, so:

- (a) izboljšanje kakovosti in povečanje mobilnosti študentov in pedagoških delavcev po Evropi, tako da bi bilo do leta 2012 v okviru programa Erasmus in njegovih predhodnih programov v študentsko mobilnost vključenih najmanj 3 milijone posameznikov;
- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje večstranskega sodelovanja med visokošolskimi zavodi v Evropi;
- (c) povečanje stopnje preglednosti in združljivosti med kvalifikacijami, pridobljenimi v visokošolskem izobraževanju in na višjih ravneh poklicnega izobraževanja v Evropi;
- (d) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji;
- (e) omogočanje razvoja inovativnih praks v izobraževanju in usposabljanju na terciarni ravni ter njihov prenos, vključno s prenosom iz ene države udeleženke v druge;
- (f) podpora razvijanju inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje, ki temeljijo na IKT.

²⁰ http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc/business/com158_en.pdf.

²¹ Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. februarja 2006 o nadaljnjem evropskem sodelovanju pri zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu, UL L 64, 4.3.2006.

²² Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali na zasedanju Sveta 21. novembra 2008, o mobilnosti mladih, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:320:0006:0009:EN:PDF>.

Prednostne naloge za ukrepe programa Erasmus

2.1. Mobilnost

Mobilnost študentov, vključno s študentsko prakso v podjetjih, ter mobilnost pedagoških in drugih delavcev

Mobilnost študentov in visokošolskih učiteljev ima ključno vlogo pri vzpostavljanju evropskega visokošolskega prostora. Institucije, ki sodelujejo v programu Erasmus, so pozvane, naj povečajo mobilnost študentov zaradi študija in prakse, da bi dosegli cilj 3 milijonov študentov do leta 2012, ter povečajo mobilnost pedagoških in drugih delavcev.

Visokošolski zavodi morajo zagotoviti visoko kakovost pri organizaciji mobilnosti študentov in delavcev, kot je podrobno navedeno v Univerzitetni listini Erasmus in Evropski listini kakovosti za mobilnost²³.

Za mobilnost študentov niso na evropski ravni določene nobene prednostne teme glede akademskih področij, čeprav lahko nacionalni organi objavijo prednostne teme za posamezno državo. Splošni cilj je doseganje uravnotežene geografske in predmetne vključenosti v EU.

Intenzivni programi Erasmus (IP)

Prednost bodo imeli programi:

- ki so del integriranih študijskih programov, ki vodijo do priznanih dvojnih ali skupnih diplom (razen magistrskih programov Erasmus Mundus, ki niso upravičeni do sodelovanja);
- za katere je značilen zelo multidisciplinaren pristop;
- ki se osredotočajo na predmetna področja, ki so trenutno preslabo zastopana v študentski mobilnosti Erasmus²⁴.

Opomba: Za ta ukrep ni predvidena možnost določitve prioritet na nacionalni ravni.

Intenzivni jezikovni tečaji Erasmus (EILC);

Za ta ukrep niso določene nobene posebne prioritete.

2.2. Večstranski projekti

Prednost bodo imeli predlogi, ki se osredotočajo na področja in teme, ki jih projekti, že financirani v okviru tega ukrepa, ne vključujejo dovolj. Prosimo, preverite kompendij projektov na spletišču:

http://eacea.ec.europa.eu/llp/erasmus/erasmus_compendia_en.html.

²³ Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o transnacionalni mobilnosti v Skupnosti zaradi izobraževanja in usposabljanja: Evropska listina kakovosti za mobilnost (2006/961/ES), <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0005:0009:EN:PDF>.

²⁴ Naslednja področja so premočno zastopana: študij podjetništva, družbene vede, umetnost, humanistika, jeziki in pravo.

2.2.1. *Projekti razvoja študijskih programov*

Projekti razvoja študijskih programov podpirajo razvoj:

- integriranih programov, ki pokrivajo celoten študijski cikel (dodiplomska, magistrska ali doktorska raven) in s katerimi se pridobi dvojna ali skupna diploma;
- študijskih programov in modulov za permanentno izobraževanje;
- učnih modulov na močno interdisciplinarnih področjih.

Predlagajo se lahko v kateri koli akademski disciplini.

Prednost bodo imeli projekti, namenjeni razvoju enega ali več naslednjih programov:

- modulov in programov, ki jasno opredeljujejo in spodbujajo učne izide in kompetence (predmetne in splošne) v skladu z nacionalnimi in evropskim ogrodjem kvalifikacij, usmerjene v kvalifikacije, potrebne v prihodnosti;
- programov ali modulov, v katerih se uporabljajo orodja in storitve IKT zaradi omogočanja učenja na daljavo in virtualne mobilnosti študentov in zaposlenih.

2.2.2. *Projekti, osredotočeni na spodbujanje sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji*

Projekt sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji podpira dejavnosti, ki združujejo visokošolske zavode in partnerje iz neakademskega okolja, torej podjetja (zlasti mala in srednja podjetja), strokovne organizacije, gospodarske zbornice, socialne partnerje ter lokalne/regionalne organe.

Prednost bodo imeli projekti, ki:

- krepijo povezavo med študiji ter prihodnjimi potrebami po kvalifikacijah in delovnih mestih, na primer projekti za ocenjevanje prihodnjih potreb po kvalifikacijah in za spodbujanje vključevanja poslovnih vsebin v načrtovanje predmetov, kot je navedeno v pobudi „Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta“²⁵;
- razvijajo izobraževalne storitve, kot so posebni programi za nadgradnjo znanja in spretnosti zaposlenih (vključno z jezikovnim znanjem za večjo konkurenčnost);
- razvijajo ponudbo za izredne študente;
- spodbujajo mobilnost, podjetništvo, ustvarjalno mišljenje in inovativne pristope kot del študijskih programov za študente ter kot znanje in spretnosti učiteljev/raziskovalcev.

2.2.3. *Projekti za podporo agende za posodobitev visokošolskih zavodov*

Projekti posodabljanja podpirajo ukrepe, zaradi katerih bodo institucije bolj privlačne in odzivne na potrebe trga dela, državljanov in družbe nasploh.

²⁵ Sporočilo Komisije, COM(2008) 868, 16 december 2008, http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com868_en.pdf.

Prednost bodo imeli projekti, ki visokošolskim zavodom pomagajo pri razvijanju ene ali več naslednjih elementov:

- strategij vseživljenjskega učenja (ki povezujejo visoko šolstvo s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter priznavanjem znanja), katerih cilj je zagotavljanje pomoči visokošolskim zavodom pri preobrazbi v „centre permanentnega izobraževanja“ ali „centre odprtega učenja“ za njihovo regijo;
- večje dostopnosti za ljudi iz neugodnih socialno-ekonomskih razmer, z neformalno ali priložnostno pridobljenim znanjem ali z drugimi kvalifikacijami, npr. kvalifikacije, pridobljene s predhodnim izkustvenim učenjem;
- preglednosti poslanstev in delovanja visokošolskih zavodov, povečevanja kakovosti, boljšega upravljanja ali financiranja iz različnih virov.

2.2.4. *Projekti virtualnih univerzitetnih središč*

Projekti virtualnih univerzitetnih središč podpirajo dejavnosti, ki so dokazljivo vgrajene v splošno strategijo za učinkovito vključevanje IKT v sodelujoče visokošolske zavode.

Prednost bodo imeli projekti, namenjeni razvoju ene ali več naslednjih dejavnosti:

- razvoju in razširjanju strategij/pristopov/mrež oblikovalcev politike, profesorjev, vodij usposabljanja in oseb, odgovornih za izobraževanje učiteljev, ki jih je mogoče ponoviti na evropski ravni in ki so namenjeni vzpostavljanju virtualnih univerzitetnih središč, ki podpirajo vseživljenjsko učenje;
- zagotavljanju javnih izobraževalnih virov z zagotavljanjem obravnavanja organizacijskih in tehničnih vprašanj ter vprašanj, povezanih s kakovostjo, za vsebinske izmenjave in enostaven dostop na evropski ravni;
- spodbujanju sodelovanja in izmenjave strateških izkušenj med nosilci odločanja na področju razvoja virtualnih univerzitetnih središč z glavnim poudarkom na vplivu, dodani vrednosti in koristih IKT.

2.3. Mreže

Možni sta dve vrsti mrež Erasmus:

- *akademske mreže*, ki so namenjene spodbujanju inovativnosti v posameznih strokah, nizu strok ali na multidisciplinarnem področju;
- *strukturne mreže*, ki so namenjene pomoči pri izboljšanju in posodobitvi nekega vidika dostopa, mobilnosti, organiziranosti in vodenja ter razvoja trikotnika znanja v visokem šolstvu.

Osnovni minimalni nabor dejavnosti, ki jih morajo izvajati vse vrste mrež, je v celoti opisan v Vodniku po programu vseživljenjskega učenja. Vse mreže morajo združevati primerno vrsto ustreznih zainteresiranih strani, za katere je obravnavana tema pomembna.

Prednost bodo imeli predlogi za mreže, ki se osredotočajo na predmetna področja in teme, ki jih mreže, že financirane v okviru tega ukrepa, ne vključujejo dovolj (glej točko 2.3.1).

Prednost imajo naslednje vrste mrež:

2.3.1. *Akaderske mreže*

Projekti, ki se osredotočajo na enega izmed naslednjih predmetnih področij:

- pravo,
- ekonomija,
- književnost,
- povezava med kulturo in izobraževanjem,
- filozofija,
- matematika,
- študij evropski integraciji,
- medkulturnost in večjezičnost,
- izobraževanje učiteljev,
- trajnostni razvoj, vključno z vprašanji glede energetike in podnebnih sprememb,
- telesna vzgoja in šport,
- podjetništvo in inovacije,
- meddisciplinarne teme.

2.3.2. *Strukturne mreže*

- ***Dostop do visokega šolstva in mobilnost***
Ključna vprašanja vključujejo spodbujanje mobilnosti in širitev dostopa za netradicionalne udeležence, kot so posamezniki iz neugodnih socialno-ekonomskih razmer, strokovnjaki, starejši in osebe z neformalnimi kvalifikacijami, izboljšanje dostopa do finančnih sredstev za učenje ter priznavanje predhodnega neformalnega in priložnostnega učenja.
- ***Organizacija in vodenje visokošolskih zavodov***
Ključna vprašanja vključujejo krepitev avtonomnosti in odgovornosti univerz, izboljšane sisteme upravljanja kadrov ter izvajanje notranjih in zunanjih mehanizmov za zagotavljanje kakovosti v skladu s standardi in smernicami za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru, sprejetimi v Bergnu leta 2005.
- ***„Trikotnik znanja“ izobraževanja, raziskav in inovacij***
Ključna vprašanja vključujejo okrepitev povezav med visokošolskim poučevanjem in raziskovanjem ter njegovo uporabo v industriji in podjetjih ter vzpostavitev učnih regij, osredotočenih na univerze kot gonilno silo regionalnega razvoja.

3. LEONARDO DA VINCI – OSNOVNO IN NADALJNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE (PIU)

Uvod: politika kot okvir

Okvir politike za program Leonardo da Vinci je še naprej kopenhagenski proces, posodobljen z Bordojskim sporočilom (2008). Proces se osredotoča predvsem na povečanje privlačnosti, kakovosti in učinkovitosti sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, izboljšanje preglednosti, informacijske in usmerjevalne sisteme, priznavanje usposobljenosti in kvalifikacij ter krepitev evropske razsežnosti. V obdobju do leta 2010 bodo na aktivnost programa vplivale posebne pobude za spodbujanje nadaljnega razvoja, preskušanja in izvajanja skupnih evropskih orodij za poklicno izobraževanje in usposabljanje. Te vključujejo razvijanje in preskušanje evropskega sistema kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET), izvajanje evropskega kvalifikacijskega ogrodja (EQF) in evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti za PIU (EQARF). Te dejavnosti bodo prispevale h krepitvi vzajemnega učenja, sodelovanja, zaupanja, mobilnosti ter izmenjave izkušenj in znanja. Posebno bo poudarjeno ustvarjanje priložnosti za mobilnost za mlade v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, zlasti v začetnem poklicnem usposabljanju, kot je vajeništvo, na podlagi sklepov Sveta o mobilnosti mladih (november 2008) in zeleni knjigi o mobilnosti, objavljeni junija 2009²⁶.

Posebna pozornost bo namenjena pospeševanju sodelovanja **sektorjev²⁷, organizacij socialnih partnerjev in podjetij, zlasti malih in srednjih podjetij (MSP)**, v vseh aktivnostih programa Leonardo da Vinci.

Uvod: posebni in operativni cilji programa Leonardo da Vinci

Posebni cilji programa Leonardo da Vinci iz člena 25.1 sklepa o programu so:

- (a) podpora vključenim v usposabljanje in nadaljnje usposabljanje za usvajanje in uporabo znanja, spretnosti in kvalifikacij zaradi olajšanja njihovega osebnega razvoja, zaposljivosti in vključenosti v evropski trg dela;
- (b) podpora izboljšavam kakovosti in inovacij v sistemih, institucijah in praksi na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja;
- (c) povečanje privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter mobilnosti za delodajalce in posameznike ter olajšanje mobilnosti zaposlenih udeležencev usposabljanja.

Operativni cilji programa Leonardo da Vinci iz člena 25.2 sklepa o programu so:

- (a) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega mobilnosti po Evropi za osebe, udeležene v začetnem poklicnem izobraževanju in usposabljanja ter v nadaljnjem usposabljanju, tako da bi se število praks v podjetjih zvišalo na najmanj 80 000 na leto do konca programa Vseživljenjsko učenje;

²⁶ Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali na zasedanju Sveta 21. novembra 2008, o mobilnosti mladih,

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:320:0006:0009:EN:PDF>.

²⁷ Sektorji v skladu s kodami in deskriptorji iz nomenklature gospodarskih dejavnosti Eurostata (NACE) (NACE, nomenclature statistique des activités économiques dans la [Communauté européenne](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:320:0006:0009:EN:PDF)).

- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med institucijami ali organizacijami, ki zagotavljajo možnosti za učenje, podjetji, socialnimi partnerji ter drugimi ustreznimi organi v Evropi;
- (c) omogočanje razvoja inovativnih praks na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, razen na terciarni ravni, ter njihov prenos, vključno s prenosom iz ene sodelujoče države v druge;
- (d) izboljšanje preglednosti ter priznavanja kvalifikacij in kompetenc, vključno s tistimi, ki so pridobljene z neformalnim in priložnostnim učenjem;
- (e) spodbujanje učenja živih tujih jezikov;
- (f) podpora razvijanju inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje na podlagi IKT.

Treba je opozoriti, da se lahko nacionalni organi v okviru ukrepov mobilnost in projektov „prenosa inovacij“ v okviru programa Leonardo da Vinci odločijo za nekatere dodatne prioritete, kot so vsebinska področja, ciljne države itd. Te prioritete morajo biti skladne z evropskimi prioritetami iz tega dokumenta in dogovorjene s Komisijo. Javnost bo o njih obveščena s posebnimi nacionalnimi razpisi ali na spletiščih nacionalnih agencij.

Prednostne naloge za ukrepe programa Leonardo da Vinci

3.1. Mobilnost in partnerstva

Močno poudarjena je kakovost organizacije mobilnosti, vključno s pedagoškimi, jezikovnimi in kulturnimi pripravami in dogovori za bivanje v tujini na podlagi načel, določenih v Evropski listini kakovosti za mobilnost, ter ocenjevanje učnih izidov, usmerjanja in trajnosti zaradi optimiziranja vpliva mobilnostne izkušnje. Pripravljalni ukrepi na področju mobilnosti za vajence so privedli do sklepa, da se tej ciljni skupini zagotovi posebna pozornost v programu Leonardo da Vinci. Poudarjena je pomembna vloga pristojnih posredniških teles²⁸ v teh projektih zaradi zagotavljanja kakovosti in sodelovanja malih in srednjih podjetij.

Mobilnost oseb zaradi poklicnega usposabljanja in strokovnjakov v poklicnem izobraževanju in usposabljanju

Ta ukrep vključuje mobilnost zaradi učenja/usposabljanja naslednjih ciljnih skupin:

- (1) udeležencev začetnega poklicnega usposabljanja;
 - A. vajencev in udeležencev v začetnem poklicnem izobraževanju na podlagi alternativnega učenja ali v usposabljanju na delovnem mestu v podjetjih,
 - B. udeležencev usposabljanja v začetnem poklicnem usposabljanju, ki ga izvajajo šole,
- (2) posameznikov na trgu dela v nadaljevalnem poklicnem usposabljanju,
- (3) mobilnosti strokovnih delavcev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.

²⁸ Pristojna posredniška telesa so vse javne ali delno javne organizacije in interesne skupine, katerih naloga je podpiranje podjetniškega sektorja ali sektorja usposabljanja pri izvajanju izobraževanja in usposabljanja. Taka telesa so na primer obrtne zbornice, gospodarske zbornice, podjetniška predstavništva/združenja, sindikati in zavodi za zaposlovanje.

Partnerstva Leonardo da Vinci

Ni prednostnih tem.

3.2. Večstranski projekti

Ta ukrep v okviru programa Leonardo da Vinci vključuje naslednji dve vrsti projektov:

- večstranske projekte za prenos inovacij (decentralizirano upravljanje),
- večstranske projekte za razvoj inovacij (centralizirano upravljanje).

Zviševanje ravni kompetenc ogroženih skupin²⁹ in zagotavljanje enakih možnosti štejeta za horizontalne prednostne naloge v vseh večstranskih projektih Leonardo in naslednjih tematskih prednostnih nalogah.

Pri vseh večstranskih projektih Leonardo se spodbuja uporaba IKT in metod e-učenja, poklicno usmerjeno učenje jezikov in poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku.

Večstranski projekti Leonardo lahko vključujejo eno izmed naslednjih tematskih prednostnih nalog:

3.2.1. *Prednostna naloga 1: preglednost in priznavanje sposobnosti in kvalifikacij*

Projekti v okviru te prednostne naloge so namenjeni podpori razvoja nacionalnih in sektorskih sistemov kvalifikacij in ogrođij, ki vključujejo skupna evropska orodja, razvita za spodbujanje preglednosti in priznavanja, kot so mapa Europass, sistem ECVET³⁰ in evropsko ogrođje kvalifikacij (EQF). Podpirati morajo preskušanje in uporabo elementov takšnih ogrođij, kot so:

- opis kvalifikacij glede na učne izide;
- razporejanje kvalifikacij PIU v osem referenčnih ravni EQF z nacionalnimi ogrođji kvalifikacij in sistemi;
- načrtovanje operativnih in prenosljivih metod in smernic za oblikovanje kvalifikacij, izraženih v enotah učnih izidov z dodeljevanjem točk na podlagi tehničnih specifikacij ECVET;
- sektorsko ali medsektorsko preskušanje kvalifikacij, ki temeljijo na izidih, z ustreznimi postopki za ocenjevanje, prenos in nabor učnih izidov, doseženih v formalnih, neformalnih in priložnostnih okoljih;

²⁹ Ogrožene skupine so skupine s posebnimi težavami na trgu dela, kot so osebe, ki so zgodaj opustile šolanje, nizkokvalificirani delavci, invalidne osebe, priseljenci in osebe iz migrantskih družin ter etnične manjšine.

³⁰ ECVET je tehnični okvir za prenašanje, priznavanje in, kadar je primerno, zbiranje učnih izidov posameznikov, da bi dosegli kvalifikacijo. Orodja in metodologija ECVET vključujejo opis kvalifikacij glede na enote učnih izidov z ustreznimi točkami, postopek zbiranja in prenosa ter dopolnilne dokumente, kot so učne pogodbe, prepisi spričeval in uporabniški priročniki ECVET, http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc50_en.htm.

- načrtovanje programov PIU s prilagodljivimi instrumenti za validacijo, prenos in priznavanje učnih izidov ob uporabi načel ECVET;
- združevanje in nadaljnje razvijanje evropskih orodij in ogrodij ali njihove uporabe v posameznih sektorjih.

3.2.2. Prednostna naloga 2: razvijanje kakovosti in privlačnosti sistemov in praks PIU

V okviru te prednostne naloge morajo projekti:

- razvijati trajnostne in prenosljive, operativne in konkretne instrumente, ki temeljijo na evropskem referenčnem okviru za zagotavljanje kakovosti³¹;
- razvijati konkretna navodila za evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti za njegove uporabnike, zlasti izvajalce usposabljanja;
- razvijati in preskušati procese zagotavljanja kakovosti v začetnem in nadaljevalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ki temeljijo na evropskem referenčnem okviru za zagotavljanje kakovosti in so povezani s procesom priznavanja in evropskim kreditnim sistemom za PIU;
- pospeševati razvoj kakovostnih smeri PIU, ki vodijo do nemotenih prehodov v zaposlitev in/ali v nadaljnje in visokošolsko izobraževanje, ter spodbujati usmerjanje in svetovanje na vseh ravneh;
- krepiti upravljanje in privlačnost sistemov PIU z večjim sodelovanjem s socialnimi partnerji in vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi.

3.2.3. Prednostna naloga 3: razvijanje poklicnih spretnosti glede na potrebe trga dela – nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta

V okviru te prednostne naloge morajo projekti podpirati tesne povezave z delovnim življenjem zaradi doseganja večje odzivnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja na potrebe trga dela. Cilj projektov mora biti izboljšanje ugotavljanja in predvidevanja potrebnih spretnosti in kompetenc po sektorjih ter njihovo vključevanje v izvajanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Predvideva tudi spodbujanje integracije učenja in dela. Ta prednostna naloga mora podpirati izvajanje strategije „Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta“³². Predlogi morajo vključevati:

- razvoj vključevanja različnih zainteresiranih strani v prizadevanja za boljše odzivanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter sistemov kvalifikacij na potrebe trga dela ob upoštevanju sistemskih sprememb, kot sta premik k učnim izidom in sistemom na podlagi kompetenc;
- razvoj in preskušanje skupnih metod za predvidevanje potreb po spretnostih, tudi na sektorski ravni, in vključevanje gospodarskih družb/sektorskih organizacij/socialnih partnerjev v poklicno izobraževanje in usposabljanje;
- krepitev integracije učenja in dela s spodbujanjem bolj ugodnega okolja za učenje na delovnem mestu, usposabljanja na delovnem mestu in vajeništva kot osnove za razvoj poklicnih spretnosti, ki ustrezajo potrebam trga dela.

³¹ Evropski referenčni okvir zagotavljanja kakovosti je referenčni sistem, katerega cilj je pomagati državam članicam in sodelujočim državam pri razvijanju, izboljšanju, spremljanju in ocenjevanju njihovih lastnih sistemov in praks na podlagi skupnih načel in meril. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1134_en.htm.

³² http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com868_en.pdf.

3.2.4. ***Prednostna naloga 4: razvijanje spretnosti in sposobnosti učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev v PIU***

Projekti morajo v okviru te prednostne naloge upoštevati potrebo po razvijanju spretnosti in sposobnosti strokovnih delavcev v PIU in svetovalcev, vključno z njihovim stalnim strokovnim spopolnjevanjem in učenjem jezikov. V okviru te prednostne naloge morajo projekti:

- razvijati vlogo strokovnih delavcev v PIU kot odgovor na sistemske spremembe, npr. premik k učnim izidom in sistemom na podlagi kompetenc;
- krepiti povezavo med strokovnimi delavci v PIU in poklicnim življenjem (podjetji, poklicnimi sektorji itd.);
- razvijati njihovo pedagoško usposobljenost in sodelovanje pri razvoju kurikulumov;
- razvijati usvajanje kompetenc, ki bodo strokovnim delavcem v PIU omogočale poučevanje medpredmetnih kompetenc, npr. tistih iz Priporočila o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje iz leta 2006.

Ta aktivnost bo državam članicam pomagala pri doseganju meril uspešnosti, določenih za udeležbo v izobraževanju in usposabljanju do leta 2010.

3.3. Mreže

V okviru tega ukrepa morajo projekti podpirati sodelovanje med udeleženci PIU, podjetji, gospodarskimi sektorji, socialnimi partnerji in izobraževalnimi organizacijami na sektorski ravni.

3.3.1. ***Mreže ECVET***

Za podpiranje preskušanja evropskega kreditnega sistema za PIU (ECVET)³³ morajo predlogi razvijati mreže, ki bodo vključevale ustrezne zainteresirane strani (organi podeljevanja, centri za usposabljanje). Prednost bodo imeli sektorji, ki so že vključeni v poskusne projekte ECVET, in naslednjih 8 sektorjev:

- proizvodnja in vzdrževanje avtomobilov;
- mednarodna trgovina,
- predelovalna industrija, zlasti kemična industrija;
- finančne dejavnosti in zavarovalništvo,
- promet in skladiščenje (logistika),
- gradbeništvo,
- gostinske nastanitvene dejavnosti,
- kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti.

³³ ECVET je tehnični okvir za prenašanje, priznavanje in, kadar je primerno, zbiranje učnih izidov posameznikov za doseganje kvalifikacije. Orodja in metodologija ECVET vključujejo opis kvalifikacij glede na enote učnih izidov z ustreznimi točkami, postopek zbiranja in prenosa ter dopolnilne dokumente, kot so učne pogodbe, prepisi spričeval in uporabniški priročniki ECVET. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc50_en.htm.

3.3.2. *Mreže zainteresiranih strani*

- Opredeljevanje, klasificiranje in razširjanje dobrih praks v usposabljanju v posameznih sektorjih, ki bi lahko vplivale na sistem PIU v teh sektorjih
- Razvoj in krepitev sodelovanja med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter poslovnim svetom v skladu s pobudo Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta³⁴

³⁴ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com868_en.pdf.

4. GRUNDTVIG – IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH IN DRUGE IZOBRAŽEVALNE POTI

Uvod: politika kot okvir

Splošni cilj politike Evropske unije – povečati gospodarsko rast, konkurenčnost in socialno vključenost (lizbonska strategija) – predstavlja okvir za program Grundtvig, katerega cilj je odzivanje na dvojni izziv, in sicer na eni strani na izobraževanje velikega števila odraslih, ki so se predčasno prenehali šolati, ali ki, v primeru številnih priseljencev, nikoli niso imeli možnosti za pridobitev šolske izobrazbe, in na staranje prebivalstva na drugi strani. Z omogočanjem izboljšanja znanja in sposobnosti obeh kategorij posameznikov izobraževanje odraslih prispeva k reševanju teh izzivov.

Izobraževanje odraslih je bistveni del vseživljenjskega učenja. Vendar pa sodelovanje odraslih v procesu izobraževanja in usposabljanja ni samo omejeno, temveč tudi neuravnoteženo. Za tiste z najnižjo izobrazbo je najmanj verjetno, da bodo sodelovali v procesu učenja. V primerjavi z 12,5 % ciljno stopnjo sodelovanja v procesu izobraževanja odraslih do leta 2010, ki so jo določile države članice, je bila leta 2007 povprečna stopnja 9,7 %, razlike med državami pa so bile velike, saj so stopnje znašale od 1,3 % do 32 %.

Za obravnavanje teh vprašanj in drugih izzivov, s katerimi se spoprijema Evropa, kot so demografske spremembe, hiter razvoj v drugih regijah sveta in revščina v povezavi z družbeno vključenostjo, je Komisija v letu 2006 objavila sporočilo „Izobraževanje odraslih: za učenje ni nikoli prepozno“³⁵. To sporočilo poudarja pomen izobraževanja odraslih za podporo zaposlovanja odraslih, njihove mobilnosti na trgu dela in pridobivanja ključnih kompetenc, hkrati pa spodbuja socialno vključujoč trg dela in družbo.

Sporočilu je septembra 2007 sledil akcijski načrt³⁶, ki opredeljuje, kako bi lahko države članice in druge zainteresirane strani ob podpori na evropski ravni razvijale uspešne in učinkovite sisteme učenja odraslih. Maja 2008 je Svet sprejel sklop sklepov o izobraževanju odraslih³⁷, ki dodatno podpirajo in razvijajo strategijo Komisije na tem področju.

Odločilnega pomena je povečanje sodelovanja v procesu izobraževanja odraslih in njegova enakomernejša razporeditev. Okrepiti je treba kulturo kakovosti, posvečati posebno pozornost udeležencem učenja, strokovnemu razvoju osebja, ponudnikom, pa tudi posredovanju znanja. Uvedba sistemov za priznavanje in validacijo neformalnega izobraževanja in učenja ter priložnostnega učenja je bistvenega pomena za pomoč pri motivaciji odraslih. In končno, izboljšati je treba kakovost in primerljivost podatkov o izobraževanju odraslih kot podlago za prihodnje oblikovanje politike.

³⁵ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0614en01.pdf.

³⁶ http://ec.europa.eu/education/policies/adult/com558_en.pdf.

³⁷ Sklepi Sveta z dne 22. maja 2008 o izobraževanju odraslih (2008/C 140/09, UL C 140/10 z dne 6. junija 2008).

Uvod: posebni in operativni cilji programa Grundtvig

Posebni cilji programa Grundtvig iz člena 29.1 sklepa o programu so:

- (a) odzivanje na izzive izobraževanja starajočega se prebivalstva v Evropi;
- (b) pomoč odraslim pri iskanju poti do izboljšanja znanja in sposobnosti.

Operativni cilji programa Grundtvig iz člena 29.2 sklepa o programu so:

- (a) izboljšanje kakovosti in dostopnosti mobilnosti po Evropi za osebe, ki se udeležujejo izobraževanja odraslih, in povečanje njenega obsega, tako da bi bilo do leta 2013 mobilnih najmanj 7 000 posameznikov letno;
- (b) izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med organizacijami, ki so del izobraževanja odraslih v Evropi;
- (c) pomoč osebam iz občutljivih družbenih skupin in obrobnih družbenih okolij, zlasti starejšim osebam in tistim, ki so prekinili izobraževanje brez osnovnih kvalifikacij, da dobijo alternativne možnosti za dostop do izobraževanja odraslih;
- (d) spodbujanje razvoja inovativnih praks v izobraževanju odraslih in njihovem prenosu, med drugim iz sodelujoče države v druge države;
- (e) podpiranje razvijanja inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje na podlagi IKT;
- (f) izboljšanje pedagoških pristopov in upravljanja organizacij za izobraževanje odraslih.

Prednostne naloge za ukrepe programa Grundtvig

4.1. Mobilnost in partnerstva

Mobilnost: stalno strokovno izpopolnjevanje za osebje v izobraževanju odraslih, obiski in izmenjave, asistenti, delavnice, projekti za starejše prostovoljce

Na evropski ravni za ta ukrep ni prednostnih tem. Prijaviteljem se priporoča, naj pogledajo spletišče nacionalne agencije v svoji državi in preverijo, ali obstajajo nacionalne prednostne teme ali kak druga nacionalna pravila v zvezi s temi ukrepi.

Partnerstva

Na evropski ravni za ta ukrep ni prednostnih tem. Prijaviteljem se priporoča, naj pogledajo spletišče nacionalne agencije v svoji državi in preverijo, ali obstajajo nacionalne prednostne teme ali kak druga nacionalna pravila v zvezi s temi ukrepi.

4.2. Večstranski projekti

Podpora bo na voljo za projekte razvoja inovacij in/ali razširjanja inovacij in dobre prakse, ki bi lahko imeli močan vpliv.

Posebna pozornost bo namenjena projektom, katerih rezultati naj bi vključevali organizacijo stalnega strokovnega izpopolnjevanja za zaposlene v izobraževanju odraslih kot glavni namen projekta ali kot orodje za razširjanje drugih inovativnih rezultatov projekta.

4.2.1. ***Prednostna naloga 1: ključne kompetence***³⁸

V okviru te prednostne naloge morajo projekti privedi do konkretnih rezultatov (metod, orodij, gradiv), ki jih je mogoče razširjati, in se osredotočati na vidike, kot so:

- širjenje dostopa do osnovnih znanj, kot so pismenost, sporazumevanje v tujih jezikih, matematična usposobljenost, osnovne kompetence v znanosti in tehniki ter digitalna pismenost;
- pomoč udeležencem učenja pri razvijanju transverzalnih kompetenc, kot so socialne, državljanske, kulturne in medkulturne kompetence ter podjetništvo zaradi prilagajanja na spreminjajočo se družbo in zahteve trga dela;
- krepitev samozavesti odraslih in spodbujanje njihove osebne izpolnitve z razvijanjem njihove kulturne zavesti in sposobnosti ustvarjalnega izražanja.

4.2.2. ***Prednostna naloga 2: izboljševanje kakovosti izobraževanja odraslih***

V okviru te prednostne naloge bi morali projekti privedi do konkretnih rezultatov (metod, orodij, gradiv), ki jih je mogoče razširjati, in se osredotočati na vidike, kot so:

- opredeljevanje potreb po učenju učiteljev, vodij usposabljanja in drugih zaposlenih;
- izboljševanje kakovosti učiteljev, mentorjev in drugih zaposlenih v izobraževanju odraslih, na primer z začetnim izobraževanjem ali stalnim strokovnim izpopolnjevanjem in razvijanjem ustreznih kvalifikacij;
- poglobljanje lokalnega in regionalnega sodelovanja med organizacijami za izobraževanje odraslih in drugimi izvajalci učenja ter podjetji, na primer v okviru zamisli o „učechi se regiji“;
- izboljševanje usklajevanja spretnosti odraslih s spretnostmi, potrebnimi na trgu dela, kot je navedeno v strategiji „Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta“;
- izboljšanje zagotavljanja kakovosti storitev in zavodov, vključno z ugotavljanjem, kako bi se lahko evropski referenčni okvir zagotavljanja kakovosti za poklicno usposabljanje³⁹ ter standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru⁴⁰ uporabljali v izobraževanju odraslih.

4.2.3. ***Prednostna naloga 3: izboljšanje privlačnosti in dostopa do izobraževanja odraslih***

V okviru te prednostne naloge bi morali projekti privedi do konkretnih rezultatov (metod, orodij, gradiv), ki jih je mogoče razširjati, in se osredotočati na vidike, kot so:

- motiviranje posameznih udeležencev učenja za privrženost učenju, vključno s storitvami usmerjanja, strategijami zagotavljanja storitev za širši krog uporabnikov, kampanjami ozaveščanja in partnerstvi s podjetji;
- uporaba IKT, e-učenja in medijev za razširitev dostopa do izobraževanja odraslih;

³⁸ [Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta 2006/962/ES z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, UL L 394/10, 30.12.2006](#). Osem ključnih kompetenc je: sporazumevanje v maternem jeziku; sporazumevanje v tujih jezikih; matematična usposobljenost ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji; digitalna pismenost; učenje učenja; socialne in državljanske kompetence; samoiniciativnost in podjetnost; kulturna zavest in izražanje.

³⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0179:FIN:SL:PDF>.

⁴⁰ http://www.eqar.eu/fileadmin/documents/e4/050221_ENQA_report.pdf.

- izboljšanje preglednosti in uporabe kvalifikacij, pridobljenih v izobraževanju odraslih, ter omogočanje dostopa do poklicnega, splošnega in visokošolskega izobraževanja.

4.2.4. ***Prednostna naloga 4: izboljšanje validacije neformalnega in priložnostnega učenja***

V okviru te prednostne naloge se morajo projekti osredotočati na pripravo, preskušanje in uporabo metod, orodij in gradiv za:

- izboljšanje validacije izidov neformalnega in priložnostnega učenja ob upoštevanju različnih potreb odraslih udeležencev učenja;
- izboljšanje validacije neformalnega in priložnostnega učenja za izvajalce izobraževanja odraslih;
- ocenjevanje načina, na katerega se lahko obstoječi okviri in načela, kot so evropske smernice za validacijo neformalnega in priložnostnega učenja, uporabljajo za učenje odraslih kot odziv na posebne potrebe odraslih;
- opredelitev in razširjanje mehanizmov za ocenjevanje usposobljenosti ter priznavanje formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja priseljencev.

4.2.5. ***Prednostna naloga 5: spodbujanje učenja odraslih za marginalizirane in zapostavljene državljane in priseljence***

V okviru te prednostne naloge morajo projekti privedi do konkretnih rezultatov (metod, orodij, gradiv), ki jih je mogoče razširjati, in se osredotočati na vidike, kot so:

- razvijanje alternativnih učnih pristopov učenja za vključevanje ali ponovno vključevanje marginaliziranih ali zapostavljenih državljanov v družbo in trg dela;
- izmenjavo dobre prakse glede medkulturnega izobraževanja, učenja z marginaliziranimi državljani ter njihove jezikovne in kulturne vključenosti;
- spodbujanje možnosti za učenje na podlagi sodelovanja v dejavnostih lokalnih skupnosti;
- uporabo športa za zagotovitev možnosti za učenje marginaliziranim in zapostavljenim državljanom.

4.2.6. ***Prednostna naloga 6: poučevanje in učenje v poznejšem življenjskem obdobju, medgeneracijsko in družinsko učenje***

V okviru te prednostne naloge morajo projekti privedi do konkretnih rezultatov (metod, orodij, gradiv), ki jih je mogoče razširjati, in se osredotočati na vidike, kot so:

- prenos znanja, metod in dobre prakse za izobraževanje starejših državljanov;
- zagotavljanje spretnosti in znanj starejšim državljanom, ki jih ti potrebujejo za obvladovanje sprememb in nadaljnje dejavno življenje v družbi;
- krepitev prispevka starejših k učenju drugih;
- razvoj inovativnih pristopov k medgeneracijskemu in družinskemu učenju.

4.3. Mreže

4.3.1. Prednostna naloga 1: učenje jezikov v izobraževanju odraslih

V okviru te prednostne naloge se morajo mreže osredotočiti na:

- izmenjavo znanja in razširjanje dobre prakse glede možnosti odraslih za učenje jezikov;
- opredeljevanje trenutnih, nastajajočih in prihodnjih potreb za evropsko sodelovanje pri učenju jezikov za odrasle (vključno s formalnim, neformalnim in priložnostnim učenjem);
- razvijanje strategij za obravnavanje vrzeli v učenju jezikov odraslih, kjer je zagotavljanje znanja trenutno nezadostno;
- razvijanje strategij, načrtov in gradiv za krepitev medkulturnih kompetenc zaposlenih v izobraževanju odraslih;
- razširjanje programov in gradiv za usposabljanje oseb, ki odrasle poučujejo jezike.

4.3.2. Prednostna naloga 2: akademsko mrežno povezovanje v izobraževanju odraslih

V okviru te prednostne naloge morajo mreže spodbujati tesnejše sodelovanje in mrežno povezovanje med poučevanjem in raziskavami učenja odraslih ter izvajalci izobraževanja odraslih in strokovnimi delavci. Osredotočiti se morajo na:

- proučevanje in analizo potreb evropske agende poučevanja in raziskav glede vseživljenjskega učenja nasploh in posebej učenja odraslih;
- proučevanje in analizo sedanjih in prihodnjih teženj v raziskavah permanentnega izobraževanja na univerzitetni ravni ter razprave o njih;
- opredeljevanje učinkovitih modelov financiranja povezovanja v akademske mreže;
- opredeljevanje in spodbujanje tesnejšega sodelovanja in povezovanja v mreže visokošolskih zavodov na področju andragogike/izobraževanja odraslih;
- razvijanje, preskušanje in spodbujanje zagotavljanja kakovosti in orodij za krepitev izobraževanja odraslih;
- analizo posledic nacionalnih reform za sektor učenja odraslih;
- razvoj sodelovanja in sodelovalnih struktur med visokošolskimi zavodi, evropskimi združenji in drugimi telesi, vključenimi v raziskave in razvoj učenja odraslih.

4.3.3. Prednostna naloga 3: mrežno povezovanje zainteresiranih strani v izobraževanju odraslih

V okviru te prednostne naloge se morajo mreže osredotočiti na:

- krepitev sodelovanja med ponudniki izobraževanja odraslih, nevladnimi organizacijami, civilno družbo, socialnimi partnerji in nosilci odločanja na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni;
- izmenjavo znanja in razširjanje dobre prakse glede možnosti za izobraževanje odraslih v Evropi;
- opredelitev trenutnih, nastajajočih in prihodnjih potreb za evropsko sodelovanje pri učenju in usmerjanju odraslih;

- raziskovanje metod in praks o tem, kako je mogoče povečati sodelovanje odraslih v procesu izobraževanja.

4.3.4. Prednostna naloga 4: validacija in potrjevanje

Mreže se morajo v okviru te prednostne naloge osredotočati na:

- izboljšanje validacije izidov neformalnega in priložnostnega učenja ob upoštevanju različnih potreb odraslih udeležencev učenja;
- izboljšanje validacije neformalnega in priložnostnega učenja za izvajalce izobraževanja odraslih;
- vrednotenje načinov za uporabo obstoječih ogrodij in načel v učenju odraslih kot odziv na posebne potrebe odraslih;
- opredelitev in razširjanje mehanizmov za ocenjevanje kompetenc ter priznavanje formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja priseljencev.

POGLAVJE 2 – PREČNI PROGRAM

Posebni in operativni cilji prečnega programa

Posebni cilji prečnega programa iz člena 32.1 sklepa o programu so:

- (a) spodbujanje evropskega sodelovanja na področjih, ki pokrivajo dva ali več sektorskih podprogramov;
- (b) pospeševanje kakovosti in preglednosti sistemov izobraževanja in usposabljanja držav članic.

Operativni cilji prečnega programa iz člena 32.2 sklepa o programu so:

- (a) podpora razvoju politik in sodelovanju na evropski ravni na področju vseživljenjskega učenja, zlasti v okviru lizbonskega procesa in delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010 ter bolonjskega in kopenhagenskega procesa in njihovih naslednikov;
- (b) zagotavljanje zadostne količine primerljivih podatkov, statistik in analiz za podlago razvoju politike vseživljenjskega učenja ter spremljanje napredka pri doseganju ciljev in ciljnih vrednosti v zvezi z vseživljenjskim učenjem ter opredelitev področij, ki zahtevajo posebno pozornost;
- (c) spodbujanje učenja jezikov in podpiranje jezikovne različnosti v državah članicah;
- (d) podpiranje razvijanja inovativnih vsebin, storitev, pedagogike in prakse za vseživljenjsko učenje na podlagi IKT;
- (e) zagotavljanje primerne priznanja in prikazovanja rezultatov programa vseživljenjskega učenja ter njihovega širšega vključevanja.

1. KLJUČNA AKTIVNOST 1 – SODELOVANJE PRI POLITIKAH IN INOVACIJAH

1.1 Študijski obiski strokovnjakov za izobraževanje in poklicno usposabljanje ter nosilcev odločanja – (mobilnost)

Jedro tega ukrepa je razvijanje kulture vzajemnega učenja, tj. opazovanja, izmenjave in skupnega učenja iz izkušenj v skupnem interesu na ravni EU. Spodbuja razpravo o pomembnih temah ter razvija kakovostne pristope in preglednost sistemov izobraževanja in usposabljanja. Posebno bo poudarjeno povečevanje sodelovanja snovalcev politike in nosilcev odločanja.

Program študijskih obiskov bo sledil prednostnim nalogam politike izobraževanja in usposabljanja, vključno s prednostnimi nalogami, ki so jih določile države članice. Poleg tega bo imelo prednost tesno povezovanje vprašanj, preučevanih na študijskih obiskih, z izvajanjem lizbonske strategije ter prednostnih nalog delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010, vključno s kopenhagenskim in bolonjskim procesom.

Nove prednostne teme za študijske obiske pa so povezane s posodobljenim strateškim okvirom za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju. Upoštevani so štirje strateški izzivi, ki bi morali biti osnova za sodelovanje pri politikah na evropski ravni do leta 2020,

ki so:

- uresničitev vseživljenjskega učenja in mobilnosti udeležencev učenja;
- izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izvajanja in rezultatov;
- spodbujanje pravičnosti in aktivnega državljanstva;
- krepitev inovativnosti in ustvarjalnosti, vključno s podjetništvom na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja.

Glede na prej omenjeno bodo leta 2010 glavne teme študijskih obiskov:

- ključne kompetence za vse, vključno z ustvarjalnostjo, inovativnostjo in podjetništvom;
- izboljšanje dostopnosti, pravičnosti, kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja;
- ohranjanje privlačnosti poučevanja in usposabljanja ter izboljšanje vodenja;
- izobraževanje in usposabljanje za zaposljivost;
- izvajanje skupnih evropskih instrumentov in orodij, načel in okvirov za vseživljenjsko učenje, vključno z vseživljenjskim usmerjanjem;
- trendi in izzivi v strategijah vseživljenjskega učenja;
- razvoj učechih se skupnosti, ki vključujejo vse udeležence v izobraževanju in usposabljanju;
- spodbujanje čezmejne mobilnosti v vseživljenjskem učenju.

Seznam tem za katalog 2010–2011 se povsem sklada s to strukturo.

1.2 Študije in primerjalne raziskave

Cilji tega ukrepa je primerjalna analiza izobraževalnih sistemov v EU zaradi zagotavljanja ustrezne količine primerljivih podatkov, statistik in analiz za podlago razvoju politike vseživljenjskega učenja ter spremljanje napredka pri doseganju ciljev in ciljnih vrednosti v zvezi z vseživljenjskim učenjem ter opredelitev področij, ki terjajo posebno pozornost;

Prednostne teme za primerjalne raziskave za okrepitev baze podatkov za politiko in prakso v izobraževanju in usposabljanju so:

1. spodbujanje kakovosti, učinkovitosti in pravičnosti v visokošolskem izobraževanju;
2. izvajanje učenja odraslih: opredelitev, ocena in spodbujanje kakovosti organizacije, upravljanja in financiranja učenja odraslih;
3. usvajanje ključnih kompetenc v predšolskem in obveznem izobraževanju;
4. privlačnost in kakovost poklicnega izobraževanja in usposabljanja: upravljanje sistemov PIU in izboljšanje razumevanja povezav med PIU, visokošolskim izobraževanjem in poklicnim življenjem;
5. usvajanje ustvarjalnih kompetenc v učnem procesu in njihov vpliv na inovacije na tehnični, družbeni in institucionalni ravni;

6. razvoj novih načinov merjenja kompetenc, napovedovanje prihodnjih potreb po znanju in spretnostih v gospodarstvu in družbi, odzivnost sistemov izobraževanja in usposabljanja na te potrebe ter kakovost prehodov med izobraževanjem in usposabljanjem ter trgom dela.

Prednost bodo imeli predlogi , ki se osredotočajo na študije in raziskave tem, ki niso dovolj vključene v nedavne, tekoče in prihodnje študije, že financirane v okviru tega ukrepa. Pred vložitvijo predloga se morajo predlagatelji prepričati, da predlagana tema še ni bila in ne bo obravnavana v drugi študiji, financirani v okviru izobraževalnih programov EU.

Študije, ki so bile v okviru tega ukrepa izbrane leta 2007 in 2008, je mogoče najti na http://eacea.ec.europa.eu/llp/general_information/key_activity_1_en.html#links.

Študije in poročila o izobraževanju in usposabljanju, ki jih financira generalni direktorat za izobraževanje in kulturo, je mogoče najti na http://ec.europa.eu/education/more-information/moreinformation139_en.htm

Javne razpise na področju izobraževanja in usposabljanja ter mladine je mogoče najti na http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/calls/tenders_en.html.

Študije, izdelane v okviru mreže Eurydice, je mogoče najti na <http://www.eurydice.org>.

2. KLJUČNA AKTIVNOST 2 – JEZIKI

Uvod: politika kot okvir

V Evropi je jezikovna različnost življenjsko dejstvo. Evropska unija je zavezana k ohranjanju in spodbujanju te ključne značilnosti naših kultur. V posodobljenem strateškem evropskem okviru za izobraževanje in usposabljanje po 2010 se sposobnost sporazumevanja v tujih jezikih šteje za ključno kompetenco. Delovna sila s praktičnim jezikovnim in medkulturnim znanjem evropskemu podjetništvu omogoča učinkovito konkuriranje na svetovnem trgu, povečuje svojo zaposljivost ter je bistvena za gospodarsko rast in boljša delovna mesta. Večjezičnost krepi tudi osebni razvoj, evropsko državljanstvo in socialno kohezijo ter spodbuja medkulturni dialog z ustvarjanjem možnosti za odkrivanje drugih vrednot, prepričanj in vedenjskih vzorcev. Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne različnosti je cilj celotnega programa in zlasti programov Comenius, Erasmus, Grundtvig in Leonardo. Ključna aktivnost „Jeziki“ dopolnjuje te sektorske programe tako, da obravnava poučevanje jezikov in potrebe po učenju v enem ali več omenjenih sektorjih. V program so lahko vključeni vsi jeziki.

2.1 Večstranski projekti

Ti prečni projekti morajo dopolnjevati najmanj dva od štirih predhodnih programov in se morajo osredotočati na povečevanje ozaveščenosti o prednostih učenja jezikov, večkulturni značaj Evropske unije, spodbujanje dostopa do sredstev za učenje jezikov ter razvijanje in razširjanje učnih gradiv, vključno s spletnimi tečaji in instrumenti za jezikovno testiranje. Zelo je priporočljivo, da se uporabi skupni evropski jezikovni okvir Sveta Evrope, če je le primerno.

Prednost bodo imeli predlogi, ki obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- krepitev usvajanja znanja manj uporabljanih evropskih jezikov, vključno z romščino, in/ali večanje ozaveščenosti o njih;
- krepitev pridobivanja jezikovnih znanj za izboljšanje medkulturnega dialoga v Evropi;
- krepitev jezikovnih znanj, pomembnih za delo, zaradi izboljšanja vključevanja posameznikov v podjetja in krepitev evropske konkurenčnosti;
- razvijanje in spodbujanje metodologije za motiviranje udeležencev učenja jezikov in povečanje njihove sposobnosti za učenje jezikov, zlasti z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami.

2.2 Mreže

Te prečne mreže prispevajo k izvajanju jezikovnih politik v Evropi. Spodbujajo učenje jezikov in jezikovno različnost, podpirajo izmenjavo informacij o inovativnih tehnikah in dobrih praksah, zlasti med nosilci odločanja in ključnimi strokovnimi delavci v izobraževanju, prilagajajo izdelke prejšnjih projektov in jih razširjajo med potencialne končne uporabnike (javne organe, strokovne delavce, podjetja, udeležence učenja jezikov itd.).

Prednost bodo imeli predlogi, ki obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- dobra praksa za izboljšanje medkulturnega dialoga in socialne vključenosti v Evropi z učenjem in poučevanjem jezikov;
- dobre prakse pri poučevanju jezikov za osebe s slabo razvitimi izobrazbenimi in akademskimi spretnostmi;
- dobre prakse pri poučevanju jezikov za ljudi s posebnimi potrebami.

3. KLJUČNA AKTIVNOST 3 – IKT

Uvod: politika kot okvir

Spodbujanje IKT za učenje je cilj celotnega programa, še posebej pa programov Comenius, Erasmus, Grundtvig in Leonardo. Ključna aktivnost „IKT“ dopolnjuje te programe z obravnavanjem IKT za potrebe po učenju v enem ali več omenjenih sektorjih.

Osredotoča se na možnosti IKT kot katalizatorja družbenih in izobraževalnih inovacij ter sprememb. Ne gre za tehnologijo, temveč za to, kako je učenje mogoče okrepiti z IKT (npr. simulacije, raziskovalno učenje, privabljanje tistih, ki so se prenehali šolati, nazaj k učenju, omogočanje učenja zunaj šole, prilagodljivo vseživljenjsko učenje za premostitev digitalne vrzeli).

Po Lizboni je bil v vseh državah članicah dosežen velik napredek pri informacijski in komunikacijski tehnologiji za izobraževanje. Skoraj vse ustanove za izobraževanje in usposabljanje so opremljene z IKT in so mrežno povezane prek nje. Vendar je za uresničitev celotnega potenciala IKT za podporo inovativnim pedagoških dosežkom, splošnemu dostopu do vseživljenjskega učenja in upravljanju naprednih izobraževalnih sistemov treba storiti še več. To bo povečalo donosnost preteklih naložb v IKT.

Prednostne naloge za ukrepe v okviru ključne aktivnosti 3: IKT

3.1 Večstranski projekti

Prednost bodo imele naslednje teme:

3.1.1 Prednostna naloga 1: opredelitev in izvajanje inovativnih načinov uporabe IKT za vseživljenjsko učenje, zlasti za skupine, ki so izpostavljene tveganju izključenosti

IKT posameznikom omogoča okrepiti njihovo socialno povezovanje, kar stopnjuje njihovo učenje. Učenje je večinoma družbeni proces. Samoizobraževanje in priložnostno vzajemno učenje sta pomembna načina razvijanja e-znanj in spretnosti ter digitalnih kompetenc. Vendar pa sta tudi vedno pomembnejši veščini v formalnem učenju. Nova generacija orodij socialnega povezovanja in platform, ki temeljijo na informacijski in komunikacijski tehnologiji, („Web 2.0“ in drugi zadevni dosežki IKT) je vedno bolj priljubljena. Primeri so spletni dnevniki, wikiji, podcasti, programi za druženje, virtualne družabne spletne strani, pa tudi orodja, kot so mobilni telefoni. Njihova uporaba je preprosta, dostopna in široko razširjena, zlasti med posamezniki, ki so izpostavljeni tveganju izključenosti (tisti, ki so se zgodaj prenehali šolati, etnične manjšine, starejši itd.), zato nudijo možnosti za (ponovno) povezovanje skupin, izpostavljenim tveganju izključenosti, z javnimi storitvami, učenjem in vključevanjem v državljanske dejavnosti.

Projekti morajo vključevati:

- razvijanje in uporabo eksperimentalnih izobraževalnih pristopov v povezavi s temi novimi trendi in orodji, vključno z analizo njihovega vpliva na učne izide, vedenjske vzorce in odnose udeležencev učenja ter doseganje širših ciljev izobraževalne politike, kot so kakovost, enakopravnost, vključenost, učinkovitost, strpnost itd.;

- primerjalne analize obstoječe prakse zaradi opredelitve prenosljive dobre prakse in dejavnikov za uspeh.

3.1.2 Prednostna naloga 2: IKT kot katalizator inovativnosti in ustvarjalnosti v vseživljenjskem učenju

Spodbujanje inovacijskih spretnosti zahteva nove pristope k učenju in poučevanju ter strategije na podlagi aktivnih pristopov k učenju, kot so ustvarjalno reševanje problemov, raziskovanje, praktično učenje, izkustveno učenje, kritično razmišljanje in ustvarjalnost. Učenje, podkrepjeno z IKT, lahko učinkovito podpre te nove pristope. Projekti morajo razviti inovativne izobraževalne pristope za razširitev učnih spretnosti in okrepitev inovacijskih zmogljivosti.

Prednost bodo imeli projekti, ki opredeljujejo in uporabljajo načine učenja na podlagi IKT in obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- spodbujanje ustvarjalnosti, pri katerih se učenec lahko uči s pomočjo ustvarjalnega izražanja, kritičnim in lateralnim razmišljanjem za ustvarjanje novih idej in inovativnih rešitev;
- spodbujanje pristopov na podlagi raziskovanja in reševanja problemov, pri katerih se lahko učenec praktično uči s pomočjo eksperimentov v resničnem in/ali virtualnem okolju.
- podpiranje učenja na daljavo ter avtonomnega in neodvisnega učenja v okoljih, v katerih lahko udeleženci učenja takoj praktično uporabijo svoje znanje;
- podpiranje sodelovalnega učenja v skupinah zaradi obravnavanja zapletenih problemov, ki zahtevajo ustvarjalne in inovativne rešitve.

3.2 Mreže

Prednost bodo imele mreže, katerih cilj je:

3.2.1 Prednostna naloga 1: obravnavanje prečnih vprašanj za povezovanje in združevanje učečih se skupnosti s pomočjo IKT na inovativen način

Koncept učeče se skupnosti je doseči ažurnost na podlagi tesnejših povezav med šolo, domom, delovnim mestom in lokalnimi skupnostmi. Je osrednji del novih storitev in infrastruktur IKT, vzpostavljenih v Evropi.

Prednost bodo imeli predlogi omrežij, ki obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- izmenjava znanja in izvajanje partnerstev, ki vključujejo vse ustrezne udeležence v učenju, podkrepjenem z IKT, ki vključujejo stran povpraševanja in ponudbe (npr. vključujejo založnike in ad hoc razvijalce vsebin);
- nudenje nasvetov in podpore glede prečnih vprašanj, ki se nanašajo na uporabo storitev z digitalno vsebino v formalnem, neformalnem in priložnostnem učnem okolju, kot so pravna vprašanja glede pravic intelektualne lastnine, standardov kakovosti, e-ocenjevanja in e-listovnikov;
- razvijanje večjih inovacij v izobraževanju na podlagi zmogljivosti IKT za podporo novim pedagoškim metodam in njihovi prilagoditvi na družbene in gospodarske spremembe, nove učne spretnosti in spremembe upravljanja.

3.2.2 *Prednostna naloga 2: krepitev povezav med IKT, ustvarjalnostjo in inovacijskimi spretnostmi*

Obstaja vse pomembnejša povezava med razvojem uporabe IKT v izobraževanju in usposabljanju ter novimi možnostmi, ki jih ta ponuja za spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti med posamezniki, skupinami in organizacijami po vsej Evropi.

Prednost bodo imeli predlogi omrežij, ki obravnavajo eno ali več naslednjih tem:

- izmenjava znanja in izvajanje eksperimentalnih pristopov za razvijanje ustvarjalnosti in inovativnosti z uporabo IKT;
- nudenje nasvetov in podpore ustanovam in strokovnim delavcem na tem področju;
- opredelitev dobre prakse in zagotavljanje študij primerov pristopov k učenju in poučevanju, ki podpirajo inovacijsko zmogljivost;
- vključevanje v obveščanje javnosti in dejavnosti ozaveščanja, olajševanje dialoga med zainteresiranimi stranmi ter podpiranje razširjanja evropskih rezultatov.

4. KLJUČNA AKTIVNOST 4 – RAZŠIRJANJE IN UPORABA REZULTATOV

Ključna aktivnost „Razširjanje in uporaba rezultatov“ odraža vse večjo ozaveščenost med oblikovalci politike in strokovnimi delavci glede potrebe po zagotavljanju kar največjega vpliva projektov, ki jih financira EU, in ukrepanju za podporo prenovljeni lizbonski agendi ter izvajanju delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010. Glavni cilj te ključne aktivnosti je pomagati oblikovati okvir za učinkovito uporabo rezultatov na lokalni, sektorski, regionalni, nacionalni in evropski ravni. Ukrep, financiran v okviru te ključne aktivnosti, dopolnjuje ukrep za razširjanje in uporabo posameznih rezultatov v okviru sektorskih programov in drugih ključnih aktivnosti.

Prednost bodo praviloma imeli projekti, ki predlagajo celosten pristop na dveh ali več različnih področjih vseživljenjskega učenja, vključujejo ključne nosilce odločanja in/ali predstavljajo možnosti za večji merljiv vpliv na sektorski, regionalni, nacionalni ali evropski ravni.

Prednost bodo imeli **večstranski projekti**, ki se osredotočajo na:

- razvoj ustrezne infrastrukture (analiza, mehanizmi, metodologija in praktična orodja) za učinkovitejšo uporabo rezultatov;
- transverzalno delovanje na evropski ravni (po sektorju, temi ali skupini uporabnikov);
- spodbujanje ključnih obstoječih mrež in ustreznih organizacij k „uporabi rezultatov“ zaradi prenosa in izvajanja rezultatov (multiplikacije) ter/ali njihovega vključevanja v politike.

POGLAVJE 3 – PROGRAM JEAN MONNET

Posebni in operativni cilji programa Jean Monnet

Posebni cilji programa Jean Monnet iz člena 35.1 sklepa o programu so:

- (a) spodbujanje poučevanja, raziskovanja in refleksije na področju študija evropskih integracij;
- (b) podpiranje obstoja ustrezne vrste zavodov in združenj, ki se osredotočajo na teme evropske integracije ter na izobraževanje in usposabljanje v evropski perspektivi.

Operativni cilji programa Jean Monnet iz člena 35.2 sklepa o programu so:

- (a) spodbujanje odličnosti pri učenju, raziskovanju in refleksije na področju študija evropskih integraciji v visokošolskih ustanovah v Skupnosti in zunaj nje;
- (b) okrepitev znanja in zavesti o temah evropske integracije med strokovnjaki in evropskimi državljani na splošno;
- (c) podpiranje ključnih evropskih ustanov, ki se ukvarjajo s temami evropske integracije;
- (d) podpiranje obstoja kakovostnih evropskih institucij in združenj, ki so dejavni na področjih izobraževanja in usposabljanja.

AKTIVNOSTI POUČEVANJA, RAZISKOVANJA IN REFLEKSIJE V OKVIRU PROGRAMA JEAN MONNET

Cilj ukrepa (a) programa Jean Monnet je spodbujanje poučevanja, raziskovanja in refleksije na področju študija evropskih integraciji na ravni visokošolskih zavodov (v Evropski uniji in zunaj nje). Namen tega je okrepiti znanje in ozaveščenost med akademiki, študenti in državljani po svetu o vprašanjih, povezanih z evropsko integracijo.

(a) Izobraževalni projekti (moduli Jean Monnet, stolice Jean Monnet in profesure Jean Monnet)

Prednost bodo imeli projekti, ki:

- vključujejo razvoj novih izobraževalnih dejavnosti (npr. razvoj novih študijskih predmetov in/ali programov);
- vključujejo obnovo zaposlitev za profesorje Jean Monnet;
- jih predlagajo visokošolski zavodi v državah, ki niso članice EU, zlasti v državah, ki še niso vključene v projekte Jean Monnet;
- so dostopni za študente iz drugih visokošolskih zavodov (npr. v istem mestu ali regiji) in študente, ki nimajo avtomatičnega stika s študijem evropskega povezovanja (na področjih, kot so naravoslovje, tehnika, medicina, pedagoške vede, umetnost in jeziki itd.);
- prispevajo k vseživljenjskemu učenju (vključno z izobraževanjem odraslih) in v katerih lahko sodelujejo skupine civilne družbe (kot so osnovnošolski in srednješolski učitelji, novinarji, člani strokovnih organizacij itd.);

- zajemajo dodiplomsko in magistrsko stopnjo ter mentorstvo pri raziskavah na doktorskem študiju (to prednostno področje velja samo za stolice in profesure Jean Monnet).

(b) Drugi akademski in raziskovalni projekti (centri odličnosti Jean Monnet, informacijske in raziskovalne dejavnosti ter večstranske raziskovalne skupine)

Prednost bodo imeli projekti, ki:

- vključujejo akademske dejavnosti, ki uporabljajo multidisciplinarne vire;
- kažejo odprtost do civilne družbe,
- vključujejo raziskovalce, ki pripravljajo doktorat ali imajo manj kot pet let delovnih izkušenj po doktoratu,
- vključujejo pripravo skupnih nadsacionalnih dejavnosti in strukturnih povezav z akademskimi institucijami v drugih državah,
- so usmerjeni v doseganje raziskovalnih rezultatov, ki jih ni mogoče doseči z raziskavami v nacionalnem okviru (to prednostno področje velja samo za informacijske in raziskovalne dejavnosti ter večstranske raziskovalne skupine).